

Midtvejsstatus for Transitprogrammet, august 2017

Borgerrepræsentationen besluttede med vedtagelsen af budgettet for 2016 at afsætte 2,7 mio. kr. pr. år fra 2016-2019 til et Transitprogram, hvor frivillige organisationer samarbejder med Socialforvaltningens Hjemløseenhed om støtte, stabilisering og hjælp til hjemrejse for udsatte migranter i København.

Socialudvalget besluttede den 7. oktober 2015, at bevillige 700.000 kr. årligt til Socialforvaltningens Hjemløseenhed og fordele de resterende 2 mio. kr. mellem syv frivillige organisationer. Fordelingen af midler til de frivillige organisationer blev besluttet af Socialudvalget den 16. december 2015 og er som følger:

- Den Sorte Gryde: 80.000 kr. årligt
- Internationalt Kristent Center: 90.000 kr. årligt
- Blå Kors, Morgencaféen Grace: 190.000 kr. årligt
- Kirkens Korshær: 300.000 kr. årligt
- Projekt Udenfor: 320.000 kr. årligt
- WeShelter, Projekt Blisko: 380.000 kr. årligt
- Frelsens Hær: 640.000 kr. årligt

Her følger en midtvejsstatus på Transitprogrammets indsatser, resultater, målgruppe og organisering.

Indhold

Indsatser i Transitprogrammet.....	2
Øvrige indsatser.....	3
Resultater og effekt 2016	3
Hjemrejser	4
Den gode hjemrejse.....	5
Transitprogrammets målgruppe	5
Nationalitet.....	6
Hjemløshedssituation.....	6
Problemstillinger	6
Behov.....	7
Beskæftigelse.....	8
Evaluerings af Transitprogrammet.....	9
Udfordringer og barrierer.....	10
Samarbejdet i Transitprogrammet	11
Anbefalinger	11

Indsatser i Transitprogrammet

De frivillige organisationer og Hjæmløseenheden udfører en lang række forskellige indsatser til udsatte migranter i København i regi af Transitprogrammet. Aktørerne har beskrevet de indsatser, deres respektive organisation udfører i Transitprogrammet. Der er sammenhæng i indsatserne på tværs af organisationer og områder, men overordnet foregår indsatserne indenfor kategorierne opsøgende gadeplansindsats, rådgivning og vejledning, omsorg og stabilisering samt hjælp til hjemrejse.

Opsøgende gadeplansindsats

Hjæmløseenheden, Projekt Udenfor og Kirkens Korshær har opsøgende medarbejdere, der arbejder på gadeplan i København. Deres vigtigste funktioner er at udføre relations- og motivationsarbejde, hvorigennem der skabes kontakt til migranter, som typisk ikke selv opsøger sociale tilbud.

Gadeplansindsatsen brobygger til sociale tilbud og forebygger, at migranterne fristes af stofmiljø, bandekriminalitet og anden kriminalitet. I det opsøgende relationsarbejde foregår der også en udredningsindsats, hvor organisationerne udreder borgerens sociale og rettighedsmæssige situation med henblik på at give dem den rette hjælp og vejledning. I vintermånederne foregår der også brobygning til byens nødovernatningstilbud for at forebygge frostskeer og i værste fald dødsfald som følge af kulde.

Rådgivning og vejledning

Rådgivning er en essentiel del af Transitprogrammet, idet det kan hjælpe borgere til afklaring og til at træffe velinformerede valg. Alle organisationerne og Hjæmløseenheden udfører forskellige typer af rådgivning, herunder:

- Råd og vejledning om hjemrejse
- Råd og vejledning om beskæftigelse
- Hjælp til navigering i København
- Rådgivning om regler, retningslinjer og lovgivningen
- Opholdsretlig juridisk rådgivning
- Afklarende og motiverende samtaler
- Planlægning af fremtiden
- Støtte til boligsøgning
- Følgeskab til job
- Rådgivning om andre relevante instanser som fx lægehjælp, psykiatri eller overnatningstilbud

Omsorg og stabilisering

Basal omsorg og stabilisering er ofte forudsætningen for, at borgerne kan træffe mere langsigtede beslutninger vedrørende deres situation, herunder om beskæftigelsesmuligheder og hjemrejse. I Transitprogrammet indgår både et overnatningssted Den Kolde Næse, som er drevet af Frelsens Hær samt to dagshvilesteder; Kompasset, som drives af Kirkens Korshær og Morgencaféen Grace, som drives af Blå Kors. Den Sorte Gryde driver et spisested, hvor målgruppen også kan få hjælp til personlig pleje, tøj og sko.

Aktørerne i Transitprogrammet leverer følgende omsorgs- og stabiliseringsydelser:

- Sundhedsfaglig hjælp

- Overnatning
- Hvile
- Nødhjælp, herunder hjælp til personlig pleje og uddeling af tøj og sko
- Bepising
- Værested/varmestue
- Bagageopbevaring
- Brobygning til andre relevante instanser som fx lægehjælp, psykiatri eller overnatningstilbud

Hjælp til hjemrejse

Når en borger er stabiliseret og har modtaget basal omsorg, vil vedkommende i nogle tilfælde ønske at vende hjem eller rejse videre til et tredje land, hvor vedkommende har venner eller familie. I

Transitprogrammet udfører organisationerne og Hjemløseenheden indsatser, der skal understøtte den gode hjemrejse, herunder:

- Hjælp til dokumenter, id, pas mm.
- Følgeskab til lufthavn eller station
- Kontakt til hjemkommune, familie, myndigheder
- Praktisk og økonomisk hjælp til hjemrejse, herunder hjælp til pas/ID og køb af billetter
- Daglig kontakt og motiverende samtaler
- Ledsagelse på hjemrejse

Øvrige indsatser

Udover de indsatser, som er finansieret af Transitprogrammet, leverer de forskellige organisationer også en lang række ydelser til målgruppen, som er finansieret fra anden side, fx fra EU, fonde, øvrige kommunale midler eller private donationer. Selvom disse ydelser ikke indgår direkte i Transitprogrammet er de en vigtig del af den overordnede helhedsorienterede indsats for målgruppen. Af øvrige indsatser kan nævnes:

- Bepising i Pakhuset, Wildersgade (Frelsens Hær)
- Opsøgende arbejde og bagageopbevaring (Projekt Udenfor)
- Fodboldtræning, bademuligheder og ugentlig tøjuddeling (Blå Kors)
- Bepising, tøjvask og beskæftigelsesprojekt (Den Sorte Gryde)
- Rumænsk sprogundervisning af opsøgende medarbejdere (Hjemløseenheden)
- Lønmidler til rådgivningsmedarbejdere, varmestuearbejde (Kirkens Korshær)

Resultater og effekt 2016

Alle aktørerne i Transitprogrammet dokumenterer deres indsatser og resultater i det omfang det er muligt, og i det følgende præsenteres resultaterne.

I 2016 havde Transitprogrammet mellem 45-145 frivillige om måneden, og var i kontakt med borgere i målgruppen over 17.000 gange. Her skal det bemærkes, at aktørerne opgør kontakt med målgruppen forskelligt. Den Sorte Gryde serverer mad for 65 brugere alle hverdage og har således stået for 15.145

kontakter i 2016. De øvrige aktører opgør kontakten på unikke personer, så vidt det er muligt og har tilsammen haft kontakt med 2475 borgere i 2016. Der kan naturligvis sagtens være overlap, idet de samme borgere har kontakt med flere organisationer.

Tabel 1: Kontakt med målgruppen, 2016

Organisation	Antal borgere
Hjemløseenheden	282
Den Sorte Gryde	15.145
Projekt Udenfor	45
Blå Kors	930
Blisko	189
Frelsens Hær	402
Kirkens Korshær	457
Internationalt Kristent Center	170
I alt:	17.620

Hjemrejser

185 borgere er blevet hjulpet hjem gennem Transitprogrammet i 2016.

Tabel 2: Antal hjemrejser i regi af Transitprogrammet 2016

Organisation	Hjemrejser i 2016:
Hjemløseenheden	149
Den Sorte Gryde	16
Projekt Udenfor	20
I alt:	185

De forskellige aktører i Transitprogrammet har forskellige roller i hjemrejserne. Blå Kors, Kirkens Korshær, Blisko, Frelsens Hær og Internationalt Kristent Center udfører typisk en mere indirekte indsats i forbindelse med hjemrejserne, fx ved motivationsarbejde, tolkning, overnatnings frem til hjemrejse, brobygning til Hjemløseenheden eller Projekt Udenfor samt ved at rådgive om rettigheder og muligheder i Danmark, så borgerne bedre kan træffe beslutninger om hjemrejse. Derudover assisterer Kirkens Korshær også med praktisk hjælp til køb af hjemrejsebilletter, hvis borgeren selv har midlerne til det.

Hjemløseenheden, Den Sorte Gryde og Projekt Udenfor spiller varetager den direkte hjemrejsehjælp, herunder køb af billetter, hjælp til kontakt til hjemlandet, fx ambassaden og/eller tidligere netværk, følgeskab ved afrejse til lufthavn/station, følgeskab på hjemrejsen samt fremskafning og evt. betaling af ID og rejsedokumenter.

Den gode hjemrejse

Den gode hjemrejse, hvor borgeren trygt og sikkert får genetableret sig i hjemlandet handler om andet og mere end billetter og pas. Arbejdet i Transitprogrammet har vist, at en god hjemrejse typisk har fire faser, og organisationerne i Transitprogrammet bidrager på forskellig vis til de forskellige faser.

Fase 1: Kontakt

Første skridt er opsøgende arbejde i forhold til målgruppen, hvor der bliver dannet en bæredygtig relation. Helt konkret betyder det, at Projekt Udenfor eller Hjemløseenhedens opsøgende medarbejdere skaber kontakt til de hjemløse, der opholder sig i gademiljøet. Eller at de øvrige organisationers frivillige og medarbejdere skaber kontakt til borgerne på deres væresteder, herberger, varmestuer og spisesteder.

Fase 2: Stabilisering

Dernæst kommer stabiliseringsfasen, hvor borgeren fx støttes til komme indendørs på natcafé, hospital eller andre steder, hvor det er muligt at sove, spise, få den nødvendige lægehjælp og blive afruset. Hvis borgeren har misbrugsproblematikker påbegyndes motivationsarbejdet i forhold til at få vedkommende motiveret væk fra stofmiljøet. Når der er ro på borgerens situation påbegyndes rådgivnings- og motivationsarbejdet i forhold til hjemrejsen. Der hjælpes med kontakter til hjemlandet og borgerens netværk, og borgeren får hjælp til ID, rejsedokumenter og billetter.

Erfaringen fra Transitprogrammet er, at jo bedre stabiliseringsfasen i København forløber, desto bedre chance er der for, at borgeren kommer ud af hjemløshed og starter på en frisk i hjemlandet.

Fase 3: Hjemrejse

Når borgeren er stabiliseret, dvs. rask, ædru og mentalt klar, påbegyndes selve hjemrejsen.

Transitprogrammet assisterer med følgeskab til lufthavn eller stationen, og hvis borgeren er i så fysisk eller psykisk dårlig tilstand til, at vedkommende ikke kan rejse alene, kan Projekt Udenfor også give følgeskab på hele rejsen.

Fase 4: Modtagelse

Sidste fase i en vellykket hjemrejse er modtagelsen. Det er afgørende for en succesfuld hjemrejse, at der er skabt kontakt til nogen i hjemlandet. Det kan være myndighed, hospital, familie, venner, tidligere arbejdsgiver m.fl.

Transitprogrammets målgruppe

Organisationerne i Transitprogrammet samarbejder og vidensdeler på tværs, blandt andet på kvartalsvise følgegruppemøder. På denne måde bliver aktørerne hele tiden klogere på målgruppen og er opdateret på situationen i gademiljøet i København.

Socialforvaltningen har bedt aktørerne i Transitprogrammet om at karakterisere deres brugere på parametrene nationalitet, hjemløshedssituation, problemstilliner og behov.

Aktørerne er i høj grad enige om både karakteristikken af målgruppen og deres behov. Migranterne i Transitprogrammets målgruppe beskrives som en gruppe, der lever marginaliseret, udstødt og på kanten af det danske samfund. Målgruppen er hjemløse og udsatte migranter, der ikke har registrering i Danmark i

form af cpr-nummer eller udlændingenummer, og som derfor har begrænset adgang til hjælp via de offentlige systemer. Denne gruppe består primært af EU-migranter, der har lovligt ophold i Danmark men også af borgere fra Nordafrika, der typisk har sydeuropæisk opholdstilladelse eller pas. Hovedparten overlever ved hjælp af flaskesamling, tiggeri og andet "gadearbejde" eller ved underbetalte jobs uden kontrakter.

Nationalitet

De forskellige samarbejdspartnere i Transitprogrammet tilbyder forskellige indsatser og henvender sig til forskellige undermålgrupper. Der er derfor ikke nogen entydig konklusion på fordelingen af nationaliteter i målgruppen, men Hjemløseenheden samt seks af de syv organisationer oplever, at rumænere, polakker og svenskere er blandt de største nationalitetsgrupper, som de kommer i kontakt med. Herudover nævnes bulgarer, ghanesere og nordmænd samt sydeuropæere fra Italien, Spanien, Frankrig og Portugal som større grupper. En stor del af sydeuropæerne er dog afrikanere med sydeuropæisk pas.

Hjemløshedssituation

Organisationerne i Transitprogrammet vurderer, at hovedparten af målgruppen lever en flakkende tilværelse, hvor de bevæger sig fra væresteder til biblioteker til parker og andre steder i det offentlige rum.

Den Sorte Gryde, Projekt Udenfor og WeShelter estimerer, at 80 til 100 pct. af deres brugere sover udendørs flere gange om ugen. De øvrige organisationer estimerer, at det gør sig gældende for mellem 10 og 50 pct. af deres brugere.

Kirkens Korshær fører statistik over deres brugeres overnatning. Et datatræk fra april 2017 viser, at knap 60 pct. af brugerne overnatter enten udendørs, på nødovernatningstilbud eller herberg.

Tablet 3: Kirkens Korshærs brugere fordelt på sovested, april 2017

Nuværende sovested:	Antal	Andel
Udendørs/Squatting	112	22,8
Nødovernatning/Herberg	184	37,4
Hos netværk	43	8,7
Eget hjem	29	5,9
Hos arbejdsgiver	3	0,6
I bil	38	7,7
Andet/ved ikke	83	16,9

Samtidig vurderer samtlige partnere i Transitprogrammet, at deres brugere i gennemsnit opholder sig mere end 14 timer af døgnet på gaden. Projekt Udenfor, WeShelter og Kirkens Korshær estimerer, at deres brugere i gennemsnit opholder sig mellem 20 og 24 timer af døgnet på gaden.

Problemstillinger

Målgruppens sociale og helbredsmaessige situation varierer. Mange og særligt de nyankomne har primært problemer, der relaterer sig til fattigdom. Det vil sige, at de mangler forsørgelsesgrundlag i deres hjemland og er taget af sted med det formål at finde arbejde og evt. sende penge hjem til familien. De har ikke levet i

hjemløshed før og har i udgangspunktet ikke yderligere problemer, men dette kan ændre sig i løbet af deres ophold i København. Men organisationerne i Transitprogrammet møder også brugere, som har levet i hjemløshed i flere år og som har komplekse sociale og sundhedsmæssige problemer som f.eks. sindslidelse, somatisk sygdom og/eller misbrug.

Dermed arbejder man med to undermålgrupper i Transitprogrammet: Arbejdsmigranter og særligt udsatte migranter. Arbejdsmigranternes største udfordring er fattigdom, og derfor rejser de rundt i EU for at finde arbejde. De særligt udsatte migranternes udfordringer er mere komplekse, men de primære problemstillinger er som følger:

Misbrug: Målgruppen bruger diverse rusmidler såsom alkohol, kokain, heroin, hash og diverse piller. Transitprogrammets vurdering er, at jo længere tid brugerne er på gaden, jo mere misbrugende bliver de. Misbruget resulterer ofte i en dårlig sundhedstilstand og en række følgesygdomme.

Fysiske sygdomme: Målgruppen lider ofte af en lang række fysiske problematikker, såsom kredsløbsforstyrrelser, dårlig tandhygiejne, fejlernæring, diabetes, leverproblemer mm. Det er erfaringen fra Transitprogrammet, at det kan være svært at hjælpe gruppen til bedre helbred.

Sindslidelser: Forskellige former for sindslidelser ses oftest hos målgruppen. Det er erfaringen, at mange psykisk syge søger til København, som følge af storbyens mulighed for anonymitet. De hårde og uforudsigelige liv på gaden som hjemløs er med til at forværre deres psykiske tilstand. Det er erfaringen, at der er stor forskel på hvor psykisk udfordrede brugerne er, og at det er svært at afgøre hvor stor en del af de psykiske lidelser, der er stofudløst.

Sociale udfordringer: Vold, skam, manglende netværk, ingen kontakt til familie og venner, akut boligmangel samt dårlig økonomi og manglende eksistensgrundlag er alle faktorer, der spiller ind i brugernes vanskelige situation. Det er erfaringen fra Transitprogrammet, at det bliver sværere at skabe kontakt til netværket jo længere tid de opholder sig i Danmark.

Behov

Målgruppen består af forskellige mennesker med forskelligartede behov, men samarbejdspartnerne i Transitprogrammet vurderer, at de primære behov for målgruppen er:

Basal omsorg: Et tørt og trygt sted at sove, et varmt måltid mad, adgang til bad og toiletforhold, tørt tøj, opbevaring af ejendele samt menneskelig kontakt med udgangspunkt i nærvær, omsorg og respekt.

Stabilisering: Målgruppen lever oftest et kaotisk liv præget af misbrug og gadeliv, der gør det vanskeligt for dem at trække langsigtede beslutninger, der kan forbedre deres livssituation. Det er derfor erfaringen, at stabilisering af den enkelte er en afgørende forudsætning for den gode hjemrejse, beskæftigelse eller andre fremmede tiltag.

Brobygning til hjemlandet, samarbejde på tværs af landegrænser og udvikling af EU-netværk: Brobygning til hjemlandet ses ligeledes som en afgørende faktor for muligheden for hjemsendelse. Kontakt til familie, venner, institutioner, hospitaler mv. kan give den enkelte mod på fremtiden og på hjemrejse.

Samarbejde på tværs: Der er en række tilbud til særligt sårbare udenlandske borgere i København. De oftest mangesidige og komplekse udfordringer den enkelte står overfor gør, at de har brug for hjælp fra flere forskellige aktører. Samarbejde på tværs kan styrke den samlede indsats og skabe kontinuitet for den enkelte.

Sundhed: Målgruppen vurderes til at have behov for mere end blot den akutte lægehjælp, der er adgang til for målgruppen i dag. Mange har brug for længerevarende sundhedsfaglig behandling for at forebygge alvorlige sygdomme og skader. Deres dårlige sundhedstilstand forhindrer dem i at komme videre med deres liv.

Samtidig vurderes det, at der generelt er behov for en hurtigere og mere helhedsorienteret indsats end der tilbydes i dag. Især stabile overnatningspladser, der ikke kun er åbne i vintermånederne. Det er erfaringen fra organisationerne, at det er meget udfordrende at arbejde med en stabilisering efter fx. en indlæggelse, hvis borgeren stadig overnatter på gaden. Det er også stort set umuligt at motivere en borger til at holde sig ude af sit alkoholmisbrug så længe han eller hun bor på gaden. Der er derfor et behov for et skærmet overnatningstilbud med få pladser, så der er plads og ro til den enkelte samt alkoholbehandling; abstinensbehandling, afvænnings og hjælp/støtte til at komme ud af sit misbrug.

Beskæftigelse

Selvom der er fokus på den gode hjemrejse, arbejder flere af aktørerne også målrettet med beskæftigelse.

WeShelter har forsøgt at få en mindre brugergruppe i arbejde gennem projektet "The Ekstra Mile", men har desværre ikke haft det store held med at få brugerne af tilbuddet i beskæftigelse. Blå Kors, Kirkens Korshær og Internationalt Kristent Center beretter om beskæftigelsesinitiativer og cases, hvor borgere er blevet støttet til at etablere sig i Danmark. I det følgende beskrives en række cases, som viser den, ofte komplekse, vej fra hjemløs migrant til etablering med bolig og job i Danmark.

Case 1: Blå Kors

En rumænsk herre som var ved os en del i efteråret 2016. Han benyttede sig af vores hvileplads en gang imellem, men i høj grad hjalp vi ham med at øve dansk, og vi kiggede på nettet efter jobs. Han arbejder nu som rengøringsassistent ved Tivoli og bor udenfor byen et sted, hvor han lejer et værelse. Han kiggede forbi Grace ved juletid 2016 og havde det godt.

Case 2: Kirkens Korshær:

En 54-årig italiensk EU-borger ankom til Kompasset i starten af december 2016 efter blot 10 dage i Danmark. Han var aktivt arbejdssøgende og boede på gaden. Tilsyneladende ved godt mod, men meget utålmodig, da han aldrig har boet på gaden før. Begrænsede engelskkundskaber og bred, forskelligartet ufaglært arbejds erfaring. Vi assisterede med klage over metrobøder og henvisning til dækning af basale behov og overnatning. Borgeren fik en mentor via Kompassets beskæftigelsesprojekt Extra Mile, der hjalp med opbakning, netværk og jobsøgning. Bruger gik til lidt sprogundervisning, men dagene kom hurtig til at handle om overlevelse, hvile, lidt flaskesamling og klunseri. Han opbevarede sine ejendele i Kompasset og sov ofte i nødhæberget i Hellig Kors Kirke. Modløshed fik taget i ham efter en måneds tid og ved juletid var han lammende deprimeret. I januar udviklede han mavesår – stress, manglende søvn og bekymring. Han

blev indlagt et par gange ultimo januar, men hurtigt udskrevet til gaden igen. Kortvarige behandlinger, kun ro og stabilitet ville hele og i mange uger var han fysisk og psykisk elendig. Han var i konflikt med andre hjemløse samt personale i nødherberget. I februar lykkes det at få lidt arbejde i byggebranchen, først uden kontrakt men dog med logi. Efter et par uger kunne han stolt fremvise kontrakt som 'arbejdsmand' med arbejdsplads i Jylland gennem samme firma. Efter 3 måneder i Danmark kom han for at fortælle i marts at han netop havde registreret sig i International House som arbejdstager i Danmark med udsigt til cpr-nr, da han også havde fundet et værelse via arbejdsgiver.

Case 3: Kirkens Korshær

40-årig rumæner kom i efteråret 2016 til Kompasset. Udmærket engelsk og arbejdserfaring, lavt selvværd og voksende desperation. Lovning om job bragte ham til Danmark, men det blev aldrig til noget. Bruger lever nu alene på gaden i Kbh og har aldrig levet så hårdt som nu. Han sover udendørs og af og til på nødherberg. Hyppig gang i Kompasset, opbevarede sine ting og går til hænde + forsøger at holde humør oppe. Relation og tillid til personale styrkes med tiden. Lidt kontakt til arbejdsmarked, mest uden kontrakt, udnyttelse og løse aftaler. 5 måneder på gaden tærer og bruger er i fysisk og psykisk elendig forfatning. Omsider får bruger kontrakt i rengøringsfirma og kort tid herefter et værelse i Nordsjælland. Svært at opretholde natarbejde samt lang og dyr transport. Næste skridt er bolig med mulighed for fast adresse, så han ikke igen er på gaden i Kbh. Sårbar situation og manden er stadig bruger i Kirkens Korshær.

Case 4: Internationalt Kristent Center

Borger er 52 år og havde kone og børn i hjemlandet Spanien. Han blev arbejdsløs efter finanskrisen. Konen flyttede hjem til sine forældre med børnene og gav borgeren besked "find et arbejde og vi kommer tilbage". Han drak i to år og levede på gaden – først i hjemlandet, siden i Tyskland og Danmark. Han var hjemløs, da vi mødte ham – men da vi mødte ham havde han besluttet, at nu skulle det være slut med at drikke. Efter en måneds bekendtskab hjalp vi ham med at finde et værelse og søge arbejde. I dag arbejder han som køkkenhjælper på en restaurant, og familien er kommet med til Danmark.

Case 5: Internationalt Kristent Center

Borger er 50 år og har været i Danmark i 17 år. Han er uden familie og hjemløs i Rumænien. Han kom til Danmark og gik med reklamer i næsten 2 år. Herefter drak han meget og var på psykiatrisk afdeling 6 gange. Han har en psykisk diagnose og kom i et alkohol-afvænningsforløb. Vi mødte ham for tre år siden, hvor han igen var blevet hjemløs. Vi fandt en et-værelses lejlighed, men huslejen blev ikke betalt. I dag har han et værelse (men ikke officiel adresse, så i folkeregistreret hjemløs). Rumboen på værelset er narkoman, men borger drikker kun. Han er tilknyttet vikarvagten og har forefaldende tilkaldearbejde med supplerende kontanthjælp. Borger er i dag glad for sit liv, så pt. gør vi ikke mere.

Evaluering af Transitprogrammet

I sidste del af Transitprogrammets midtvejsstatus bad Socialforvaltningen aktørerne om at evaluere selve Transitprogrammet, herunder udfordringer, barrierer, samarbejdet med kommunen og de øvrige organisationer samt fremadrettede anbefalinger til samarbejdet i Transitprogrammet.

Kernen i Transitprogrammet er indsatsen overfor målgruppen, men den evaluerende del af midtvejsstatussen er medtaget, fordi den fælles koordinerede indsats og samarbejdet mellem organisationerne og Hjemløseenheden en ny måde at arbejde på, både for Socialforvaltningen og organisationerne. Derfor er det også interessant at undersøge, hvor styrkerne og svaghederne findes i denne måde at arbejde på, ifølge aktørerne selv.

Udfordringer og barrierer

Aktørerne i Transitprogrammet nævner ressource- og lovgivningsmæssige barrierer, som de største udfordringer. Herudover nævnes udfordringer med afgrænsningen af Transitprogrammets målgruppe.

Organisationerne vurderer, at der mangler ressourcer og tilbud i stabiliseringsfasen, hvilket bliver en barriere for det videre arbejde mod enten beskæftigelse eller hjemrejse.

Flere af organisationerne nævner, at der mangler steder, hvor borgerne kan være enten for en nat eller 24 timer i døgnet som led i deres stabilisering. Der mangler en mulighed for at kunne støtte borgerne med fx et fast billigt overnatningstilbud, for at de kan klare sig igennem en svær periode. Derudover er der et stort behov for professionel og kvalificeret jobvejledning fra jobcentrene. Organisationerne oplever, at EU-borgere bliver sendt væk, når de henvender sig til jobcenteret, fordi de ikke har CPR-nummer

En organisation beskriver udfordringerne som: *"De udfordringer vi hører der kan forekomme er i høj grad strukturelle: adgang til CPR nummer, ordentlige kontrakter, SKAT nummer og adgang til bankkonto. Dette kunne være noget der i højere grad skulle fokuseres på for dem som skal i arbejde."*

Derudover efterspørger borgerne ofte hjælp til misbrugsbehandling, bolig, kontanthjælp mm., hvilket organisationerne ofte ikke kan imødekomme. Organisationerne oplever også situationer, hvor borgerne udskrives fra hospitalet til gaden uden at være færdigbehandlet, eller hvor kvinder udsat for vold ikke kan få en plads på et krisecenter, fordi de ikke har CPR-nummer.

De lovgivningsmæssige og juridiske spørgsmål fylder også meget i arbejdet i Transitprogrammet, idet juridiske uklarheder omkring udenlandske borgeres rettigheder komplicerer arbejdet. Organisationerne er bekymrede over den langtrukne proces omkring migranternes juridiske status og oplever også en manglende ansvarstagen fra statsligt niveau, herunder Statsforvaltningen og Udlændingestyrelsen.

En organisation beskriver problemet således: *"Det er stadig i 2017 et meget politisk betændt emne, og vi mener, der mangler en overordnet politisk stillingtagen og initiativer, som tilbyder migranterne alternativer, fx overnatning og offentlige toiletter. Der er et stort behov for at finde fælles fodslag i en samlet social strategi overfor denne marginaliserede målgruppe."*

Transitprogrammets målgruppeafgrænsning kan også give udfordringer i arbejdet. Flere organisationer nævner, at der mangler flere tilbud specifikt målrettet arbejdsmigranterne, som har andre behov end de særlige udsatte migranter, og derfor ikke skal henvises til tilbud, hvor der er misbrug og andre sociale problemer, som kan smitte. En organisation nævner også, at selve det at skulle afgøre om en person er i målgruppen eller ej kan skabe problemer i relationsarbejdet.

Samarbejdet i Transitprogrammet

Aktørerne i Transitprogrammet er enige om, at samarbejdet på tværs af NGO'er og kommunen er blevet væsentligt forbedret, og at den fælles koordinerede indsats fungerer godt.

Mange af migranterne har komplekse problemstillinger og har behov for flere forskelligartede indsatser på samme tid, og Transitprogrammet har skabt et større kendskab til mulighederne og tilbuddene i København. Samtidig har samarbejdet givet en fælles faglighed, som gør at forskellige aktører med forskellige fokusområder og holdninger til målgruppen, samarbejder om fælles mål. Der er fx kommet en fælles forståelse af, hvad en god hjemrejse skal indeholde.

Dette beskrives af en organisation: *"Jeg vil mene, at vi med erfaringer rigere fra Transitprogrammet 2016 nu har en større viden omkring hvad der virker i forhold til stabilisering og "den gode hjemrejse". Indsatsen både i 2016 og 2017 har medvirket til at vi har kunne hjælpe særligt udsatte hjemløse med tilbud og derved også løsninger, hvilket har resulterede i færre udenlandske hjemløse med årelange derouter. Der er nu snarere tale om perioder på uger/måneder fordi vi har andre handlemuligheder."*

Derudover er det daglige samarbejde om den enkelte borger blevet forbedret, fordi aktørerne har fået et større kendskab til hinandens organisationer og tilbud, men også et personligt kendskab til hinanden, som gør det nemmere at koordinere og henvise borgere. Her nævnes de kvartalsvise Transitgruppemøder, hvor hele gruppen samles hos én af aktørerne, som en stor styrke. En organisation skriver: *"Møderne vi holder samlet med alle aktørerne fra transitgruppen er gavnlige. Til dels fordi vi får set hinanden i øjnene og set hinandens tilbud, og dels fordi vi får et indblik i, hvad det rører sig på andre dele af feltet."*

Der er samtidig generel enighed om, at de forskellige indsatser supplerer hinanden godt. Flere oplever, at deres borgere også benytter de andre tilbud i Transitprogrammet, så der laves en helhedsorienteret indsats.

En organisation beskriver samarbejdet således: *"Godt og fint samarbejde på tværs af indsatser, organisationer og Københavns Kommune. Vi er blevet flere, der løfter i flok og som arbejder målrettet for at bedre livet for en gruppe udsatte borgere. Ekspertisen og viden er blevet forbedret og samarbejdet forløber ofte lettere fra brugersag til brugersag."*

Anbefalinger

Som den sidste del af Transitprogrammets midtvejsstatus har Socialforvaltningen bedt aktørerne om at komme med anbefalinger og ideer til justering til det videre arbejde i Transitprogrammet. Anbefalingerne spænder bredt og indeholder ønsker om målgruppeafklaring, nye indsatser, mere samarbejde og et mere politisk fokus.

- *"Man skal tage stilling til, om det fungerer at have arbejdssøgende og særligt udsatte migranter i det samme program."*
- *"Etablering af et helhedsorienteret boligtilbud til mennesker i Transit (one stop shop), hvor både sundhedsfaglig, praktisk, socialfaglig, beskæftigelses- og uddannelsesfaglig ekspertise er samlet på et sted."*

- *"Der er behov for flere opbevaringsmuligheder og andre basale ydelser, som tøjvask og bad."*
- *"Der bør udarbejdes en samlet vidensbank med de forskellige aktørers erfaringer og viden, som kan bruges af alle, der arbejder med målgruppen"*
- *"Der skal stilles faglige kvalitetskrav i samarbejdet, som gælder alle organisationer"*
- *"En styrket og obligatorisk mødedeltagelse ved de kvartalsmæssige møder, gerne med tematiske punkter. Fx kan det gå på tur, hvem der er ansvarlige for dagsorden og særlige diskussionsemner, således alle møder forberedte til givent emne(-r) og vi ikke blot tager den traditionelle 'runde'. Alle organisationer eller projekter bør repræsenteres til møderne og skal hver især tage ansvar/ejerskab for det mest udbytterige møde. "*
- *"Et bredere samarbejde mellem organisationerne. Således at det ikke kun var til de få møder at vi sparrede, men at vi også samarbejdede i hverdagen omkring brugere i Transitprogrammet."*
- *"Udsatte hjemløse migranter skal på dagsordenen på Christiansborg. Hvordan løfter det statslige, sociale hjælpesystem udfordringen med målgruppen? Strategiske overvejelser kan og bør vi udforme i Transitprogramsgruppen. Vi har viden, indsigt og ideerne til bedring af leveforhold for udenlandske hjemløse i Danmark".*
- *"Større politisk bevågenhed og videreformidling af Transitprogrammets resultater til beslutningstagere på Christiansborg. Dvs. Københavns Kommune kan skabe bevågenhed omkring dårlige levevilkår for udsatte borgere i hovedstaden, som bør afhjælpes på statsligt niveau."*

Socialforvaltningen vil tage anbefalingerne med i det videre arbejde i Transitprogrammet og drøfte med aktørerne, hvilke anbefalinger de ønsker at arbejde videre med.